

musikeon

GRUP INSTRUMENTAL BCN 216

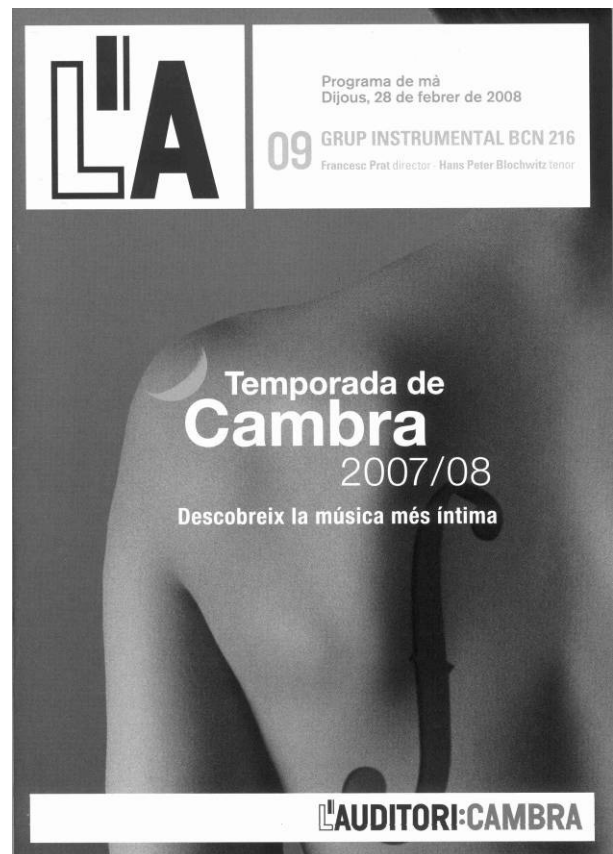
HANS ZENDER, director

Musikeon se encarga desde 2007, dentro de la Temporada de Cámara del Auditori de Barcelona, de la redacción de los programas de mano así como de las conferencias previas a cada uno de los conciertos.

El siguiente es el texto redactado para el concierto número 9 de la Temporada de Cámara 2007/08, celebrado el día 28 de febrero de 2008.

El repertori de la música clàssica està en constant moviment: reflecteix els gustos de cada època, i el cas de Schubert —tan poc valorat en el passat i tan apreciat avui dia— n'és el millor exemple. Però si al llarg de la història s'ha transformat el repertori, també ho ha fet la manera de presentar-lo al públic: obres que abans eren pur entreteniment o tenien una funcionalitat concreta s'han convertit en objectes de contemplació estètica i s'escolten com a música de concert; han canviat els llocs, les modalitats d'escolta i l'ofici de l'interpret. Han evolucionat els instruments, les tècniques i els recursos expressius, i el *Lied* n'és un exemple ben clar: encara als anys '20 era possible escoltar al gran Richard Tauber acompanyant-se al piano —una pràctica avui associada al pop o al soul, però no tan insòlita al segle XIX— i la tècnica vocal que avui identifiquem amb el *Lied* alemany té menys d'un segle de vida. Sense comptar amb que a l'època de Schubert s'hauria considerat absurd escoltar un *Lied* sense entendre'n el text. De fet, no es deia un *Lied* “de” Schubert, sinó un *Lied* de... Goethe, Müller o Heine, segons qui fos l'autor del text: el sentit últim del *Lied* residia en el poema, al qual un compositor concret havia posat música.

Des de llavors ha passat molt de temps: un cicle com el *Winterreise* és estimat pel públic d'arreu el món, gràcies a interpretacions que, no cal dubtar-ne, són ben llunyanes d'aquella que va oferir al 1827 Ludwig Tietze, professor de batxillerat, agricultor i músic aficionat, qui per primera vegada va interpretar en públic aquests *Lieder*. Però si és veritat que existeixen costums de referència que acostumen a caracteritzar l'execució de la música clàssica, també és veritat que, de tant en tant, hi ha propostes

musikeon

capaces de mostrar-nos camins alternatius. El concert d'avui presenta un d'aquests experiments, una nova forma d'escoltar el *Winterreise* schubertià que ha fet córrer rius de tinta des del moment en que es va presentar per primera vegada, ara fa quinze anys. Una “interpretació composada”, l'anomena el seu protagonista, l'alemany Hans Zender. I, de fet, no es tracta senzillament —tal com podria semblar en un primer moment— d'un arranjament cambrístic de la part pianística de l'obra, sinó d'una manera de deixar que aquestes cèlebres composicions s'impregnin de sonoritats allunyades de les originals i, en canvi, pròpies d'aquelles estètiques posteriors que ha travessat el *Winterreise* per arribar fins a nosaltres.

Emblemàtic és el començament: l'acompanyament original pren forma progressivament, com a cristallització d'unes “passes” lligades a la idea del viatge simbòlic d'aquests poemes de Müller, un viatge a l'hivern de l'ànima però també, en aquest cas, un viatge en el temps. Davant nostre es va definint el ritme, s'obren camí el disseny melòdic i l'entorn harmònic, en una senda que prossegueix amb la entrada de la veu, que d'una vocalitat tradicional es mou cap a una declamació parlada pròpia del *Sprechgesang* i de Kurt Weill. L'acompanyament no és menys significatiu: del món quartetístic clàssic passem sense dificultats a les aspreses simfòniques d'un Mahler o les sonoritats de la cançó lleugera.

Aquests mateixos elements els trobem a les restants 23 peces: els fragments parlats i el so queixós de la trompeta de *Wasserflut* donen una nova dimensió teatral a aquesta pàgina inoblidable; a *Auf dem Flusse* les metàfores del text semblen trobar una natural prolongació a les dureses d'un acompanyament inspirat a les avantguardes de la segona meitat del segle XX. La percussió es converteix en protagonista de moments impactants (*Einsamkeit*, *Der stürmische Morgen*, *Mut!*) mentre altres fragments evocuen de prop el simfonisme decomonònic (*Im Dorfe*, *Das Wirtshaus*). I en aquest remolí de referències sonores no hi ha ordre ni simetries: els mons estètics que ens separen de la Viena de Schubert es troben aquí tots junts, com a fragments d'un passat que prenen vida precisament en el gest sempre nou de la interpretació.

MUSIKEON.NET